

Отже, як бачимо, обмінний валютний курс є своєрідною палицею на два кінці. Зрозуміло, що уряди окремих країн можуть піддатися спокусі використати обмінний курс для вирішення певних проблем. Існує багатий арсенал заходів завищення і заниження валютного курсу. Завищення курсу національної валюти означає його офіційне встановлення на рівні, що перевищує паритетний. Занижений курс, навпаки, встановлюється на рівні, що менший за паритетний. [1]

У зв'язку з валютним курсом слід згадати і про інфляцію. Якщо темпи інфляції перевищують темпи зниження валютного курсу, то (за інших однакових умов) зростає імпорт товарів з метою їх продажу за високими цінами. Якщо ж зовнішнє знецінення валюти інтенсивніше за внутрішнє, то створюються умови для так званого валютного демпінгу.

В окремих країнах може використовуватись кілька валютних курсів для різних учасників зовнішньоекономічної діяльності. Наприклад, у сфері комерційних операцій застосовується офіційний валютний курс, а щодо міжнародного руху капіталу – ринковий. Практика свідчить, що валютний курс за комерційними операціями, як правило, занижений. Уряди вдаються до таких маніпуляцій, щоб поживити економіку та підвищити конкурентоспроможність експорту. У такій країні зростає виробництво, однак скорочується споживання, підвищуються внутрішні ціни, що негативно позначається на добробуті населення.

Штучне підтримання постійного валютного курсу, рівень якого значно розбігається з паритетним, може призвести до серйозних негативних наслідків, що підтвердив приклад Аргентини на зламі тисячоліть.

Зміни валютних курсів викликають перерозподіл між країнами тієї частини сукупного суспільного продукту, що реалізується у сфері міжнародної торгівлі.

Прихильники механізму плаваючих валютних курсів вважають, що вільне коливання валютних курсів адекватно реагує на попит і пропозицію іноземних валют, автоматично коригує дефіцит і активи платіжних балансів. Плаваючі валютні курси значно впливають на ціноутворення, інфляцію, міжнародний рух капіталу (передусім, короткотермінового). Надходження спекулятивного іноземного капіталу ("гарячих грошей" – hot money) до країни, що підвищила курс своєї національної валюти, використовується урядами для прискорення економічного розвитку та покриття дефіциту державного бюджету.

Відплив капіталів з країни скорочує інвестування і спричиняє інші негативні наслідки, зокрема зростання безробіття. Валютний курс є ареною жорсткої боротьби не лише між національними експортерами та імпортерами (з огляду на протилежність їх інтересів), а й між державами. Проблеми валютного курсу завжди актуальні з наукової і практичної точок зору, оскільки міжнародна торгівля неможлива без використання валюти.[5, с. 61]

ЛІТЕРАТУРА

1. Леткава К. Ю., *Конкурентна галузь у системі конкурентоспроможності національної економіки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 35 (Частина I). – Київ, 2012.*
2. Марущак В. В., Степанюк Є. В., *Особливості національної конкурентоспроможності // Політика і час № 10. – Київ, 2013.*
3. *Філософія і реалії української економіки. Тернопіль: Збруч, 2009.*
4. Белінська Я. В. *Визначення необхідної міри гнучкості валютного курсу для підтримання збалансованості економічних процесів у країні / Я. В. Белінська // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 3. – С. 61–66.*

ІВАННА ЦИМБАЛЮК

ГЕОГРАФІЧНА ТА ТОВАРНА СТРУКТУРА СВІТОВОГО РИНКУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

На сьогоднішній день актуальним є дослідження питань щодо структури світового ринку товарів та послуг. Історично склалося так, що зовнішня торгівля є найстарішою формою міжнародних зв'язків, економічна суть якої полягає, по-перше, у перерозподілі

результатів людської праці від однієї стадії виробництва до іншої; і, по-друге, у передачі товарів від виробників до споживачів.

Світова торгівля розподіляється і змінюється нерівномірно як територіально, так і за видами продукції, товарними формами та видами торговельних відносин. Сучасні тенденції в структурі та динаміці світової торгівлі зумовлені динамікою розвитку суспільного поділу праці у світовій господарській сфері. Знання структури світової торгівлі та її динаміки необхідні для успішного ведення міжнародного бізнесу.

Світовий ринок товарів та послуг можна аналізувати за двома напрямками: географічна та товарна структура світового ринку. Проаналізувавши географічну структуру світового експорту товарів та послуг, можна зробити висновок, що лідируючі позиції займають Китай (10%), США (10%), Німеччина (7%) (див. рис. 1). Це пов'язано з високим рівнем економічного, технічного, технологічного і соціального розвитку даних країн.

У структурі світового експорту спостерігається значна нерівномірність. Це підтверджується тим, що близько 50% товарів та послуг експортується лише десятьма країнами: Китай, США, Німеччина, Британія, Японія, Франція, Нідерланди, Корея, Гонконг, Італія.

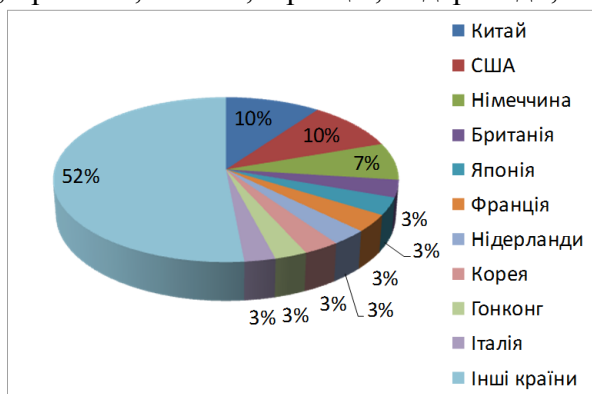

Рис. 1. Структура світового експорту, 2013 рік (%)

Джерело: побудовано на основі даних [3].

Проаналізувавши географічну структуру світового імпорту товарів та послуг, можна зробити висновок, що лідируючі позиції займають США (12%), Китай (9%), Німеччина (6%) (див. рис. 2). Це свідчить про те, що для даних країн характерним є високий рівень зовнішньоторговельного обороту.

У структурі світового імпорту спостерігається значна нерівномірність. Це підтверджується тим, що близько 50% товарів та послуг імпортується лише десятьма країнами: США, Китай, Німеччина, Японія, Британія, Франція, Корея, Гонконг, Нідерланди, Канада.

Отже, найбільшу роль у світовій торгівлі відіграють такі світові лідери як США, Китай та Німеччина, які займають третину світового обороту товарів та послуг. Продукція даних країн високоякісною та конкурентоспроможною на світовому ринку та виготовляється з мінімізацією витрат на виробництво та за найновішими технологіями.

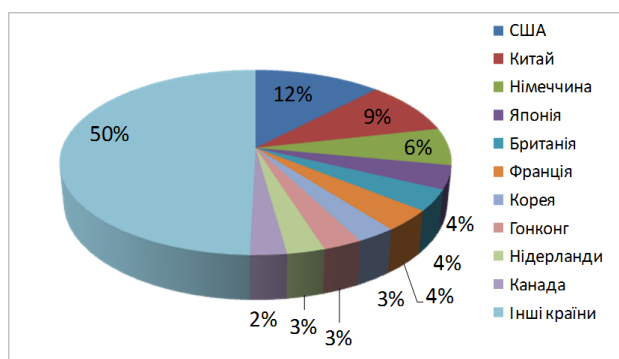

Рис. 2. Структура світового імпорту, 2013 рік (%)

Джерело: побудовано на основі даних [3].

Порівнявши торговельну структуру експорту та імпорту, можна побачити, що найбільшу частку в світі займають продовольчі товари та паливо (див табл. 1 і 2). Це зумовлено тим, що енергетичні ресурси є основою для виробництва товарів.

Таблиця 1

Частка товарів в світовому експорті за регіонами (%), 2013 рік

	С/г	Паливо	Пром. товари	Залізо і сталь	Хімічні реч.	Автом. прод.	Легка пром.
Північна Америка	11,0	16,9	66,8	1,3	10,8	11,5	0,8
Південна і Центральна Америка	29,5	40,3	26,4	2,2	6,2	3,9	0,5
Європа	10,7	12,2	73,9	2,8	16,2	10,2	1,3
СНД	8,9	66,0	22,3	5,6	5,6	1,2	0,6
Африка	10,3	66,0	18,5	1,4	3,8	1,9	0,6
Близький Схід	2,5	65,3	20,5	0,7	7,0	0,9	0,5
Азія	6,7	12,0	79,1	2,8	7,9	24,8	7,6
Світ	9,5	21,8	64,7	2,5	10,9	7,4	1,7

Джерело: розроблено на основі даних [3].

Таблиця 2

Частка товарів в світовому імпорті за регіонами (%), 2013 рік

	С/г	Паливо	Пром. товари	Залізо і сталь	Хімічні реч.	Автом. прод.	Легка пром.
Північна Америка	6,7	17,5	73,5	2,0	9,1	12,1	1,3
Південна і Центральна Америка	9,0	21,6	66,3	2,5	13,9	9,2	2,3
Європа	10,5	19,8	66,3	2,6	13,5	7,7	1,4
СНД	12,6	9,7	76,5	4,1	11,8	11,0	2,4
Африка	15,9	18,3	62,0	3,7	10,0	8,3	3,4
Близький Схід	13,0	12,3	69,7	4,3	8,0	9,3	2,2
Азія	9,0	29,0	59,3	2,2	9,4	12,1	5,0
Світ	9,5	21,8	64,7	2,5	10,9	7,4	1,7

Джерело: розроблено на основі даних [3].

Географічний розподіл торгівлі послугами вирізняється крайньою нерівномірністю й асиметричністю: близько 75% вартісного обсягу послуг експортується розвиненими країнами, 24% - що розвиваються й країнами з перехідною економікою, 1% - міжнародними організаціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Eurostat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>.
2. World Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>.
3. World Trade Organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wto.org/>.